

Sygn. akt I C 1855/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : **SSO Dorota Stawicka-Moryc**

Protokolant : Robert Purchalak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 sierpnia 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa J. B., M. S.

przeciwko **Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. B. kwotę 80.000 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 50.000 zł od dnia 04 maja 2012 roku do dnia zapłaty, a od kwoty 30.000 zł od dnia 11 lipca 2012 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki M. S. kwotę 65.000 zł (sześćdziesiąt pięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 50.000 zł od dnia 04 maja 2012 roku do dnia zapłaty, a od kwoty 15.000 zł od dnia 01 września 2012 roku do dnia zapłaty;

III. dalej idące powództwo oddała;

IV. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda J. B. kwotę 2894 zł tytułem kosztów procesu;

V. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki M. S. kwotę 2352 zł tytułem kosztów procesu;

VI. nakazuje stronie pozwanej, aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 7250 zł tytułem brakującej opłaty od uwzględnionego powództwa;

VII. obciąża Skarb Państwa pozostałymi brakującymi kosztami sądowymi, od obowiązku uiszczenia których powodowie zostali zwolnieni.

UZASADNIENIE

Powodowie J. B. i M. S. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. domagali się zasądzenia na ich rzecz następujących kwot:

- po 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wywołaną naruszeniem dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna powoda i brata powódki z odsetkami ustawowymi od 04.05.2012 r. do dnia zapłaty ;

- po 30.000 zł tytułem stosownego odszkodowania z uwagi na znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wraz ustawowymi odsetkami od 11.07.2012 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazywali, że w dniu (...) roku doszło do wypadku komunikacyjnego, wskutek którego śmierć poniósł 20-letni P. B. (1) – syn powoda i brat powódki M. S.. Sprawca wypadku ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej w zakładzie pozwanego. Pismem z 27 marca 2012 r. pełnomocnik powodów skierował żądanie zapłaty na rzecz J. B. i M. S. zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. za naruszenie dóbr osobistych powodów z powodu zerwania więzi rodzinnych i emocjonalnych ze zmarłym P. B. (1). Pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności w zakresie przedmiotowego wypadku, jednakże odmówił powodom zapłaty zadośćuczynienia. Pismem z 31.07.2012 r. pełnomocnik powodów wstąpił z dodatkowym żądaniem zapłaty odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powoda. Pozwana odmówiła jednak uwzględnienia powyższych żądań.

Powodowie wskazywali, że zmarły P. B. (1) był kawalerem, mieszkał od urodzenia z rodzicami i siostrą. W chwili tragicznego zdarzenia miał 20 lat. Powodowie wskazywali, że P. B. (1) miał bardzo dobre relacje z powódką M. S., którą opiekował się jako starszy brat. Miał również dobry kontakt z rodzicami, którym pomagał w codziennych obowiązkach oraz wspierał finansowo. Powodowie podkreślali, że nadal odczuwają ból i pustkę po śmierci P. B. (1). Przez utratę osoby bliskiej zostały naruszone dobra osobiste powodów w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie, utraty więzi rodzinnych.

Uzasadniając żądanie o zasądzenie odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej powodowie wskazywali, że P. B. (1) uzyskał dyplom mechanika samochodowego, planował w przyszłości otworzyć własny warsztat samochodowy, aby utrzymać nie tylko siebie ale też pomóc finansowo rodzicom i siostrze. Po ukończeniu szkoły zawodowej P. B. (1) uczył się w trybie zaocznym w Centrum (...) we W. od 01.09.2002 r. do 24.06.2004 r. aby zdobyć maturę i następnie studiować. Powodowie wskazywali, że ich sytuacja materialna niewątpliwie byłaby lepsza gdyby żył P. B. (1). Powód bowiem obecnie nie pracuje, jest osobą schorowaną, wymagającą pomocy osób trzecich. Jego małżonka również nie pracuje zawodowo, zajmując się niewielkim gospodarstwem rolnym o powierzchni 1,72 ha. Powodowie liczyli na pomoc materialną ze strony P. B. (1), który przed wypadkiem podejmował różnego rodzaju prace dorywcze i otrzymane kwoty przeznaczał do wspólnego budżetu domowego.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Odnosząc się do żądania o zasądzenie odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej na zasadzie art. 446§3 k.c. pozwany zarzucał, że powodowie nie przedstawili żadnych dowodów na okoliczność, że ich sytuacja życiowa kształtowała się w zależności od zmarłego P. B. (1). Zgromadzona dokumentacja wskazuje, że w chwili zdarzenia P. B. (1) nie pracował i był zarejestrowany jako osoba bezrobotna. W ocenie pozwanego śmierć dwudziestoletniego P. B. (1) nie spowodowała znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powodów. Pozwany zaznaczył również, że matce zmarłego została przyznana kwota 40.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej, co winno wyczerpywać w całości również roszczenia pozostałych członków rodziny.

Odnosnie zadośćuczynienia pozwany podnosił, że przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §1 k.c. wskazany jako podstawa prawna tego roszczenia, nie powinien być rozpatrywany w oderwaniu od treści art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie, uszkodzenie mienia. W ocenie pozwanego, brzmienie przytoczonego przepisu enumeratywnie wskazuje katalog ewentualnych następstw szkód wyrządzonych w związku z ruchem pojazdu mechanicznego przez posiadacza lub kierującego tym pojazdem, a tym samym wskazuje szkody, które podlegają naprawieniu w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, tj. zdrowie i życie. O ile zatem katalog dóbr osobistych wymienionych w art. 23 k.c. jest otwarty i można zaliczyć do niego dobro osobiste w postaci więzi najbliższych członków rodziny, o tyle brak jest podstaw do przyjęcia, że taki sam otwarty charakter posiada przepis art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Pozwany wskazywał nadto na nowelizację kodeksu cywilnego, obowiązującą od dnia 03.08.2008 roku, która z tym dniem wprowadziła §4 do art. 446 k.c. Skoro przepis ten obowiązuje od 03.08.2008 r. a P. B. (1) zginął w wypadku 06.08.2004 r. w ocenie pozwanego, nie ma podstaw do uwzględnienia roszczeń powodów o zadośćuczynienie. Z ostrożności procesowej pozwany zakwestionował również wysokość zgłoszonych żądań, zarzucając iż są one wygórowane. Pozwany kwestionował nadto wskazaną w pozwie datę początkową naliczania odsetek podnosząc, że powinny być one ewentualnie zasądzone od daty wyrokowania, albowiem dopiero wówczas Sąd ustala wysokość zadośćuczynienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) roku w R. doszło do wypadku drogowego, w którym śmierć poniósł P. B. (1), będący synem powoda J. B. i bratem powódki M. S.. Sprawca wypadku komunikacyjnego ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) S.A. z siedzibą w W..

(dowód: notatka urzędowa z 07.08.2004 r. k. 22, odpis skrócony aktu zgonu k. 18, odpis skrócony aktu urodzenia k. 19, skrócony odpis aktu małżeństwa k. 74)

W sprawie wypadku z (...) roku Komenda Miejska Policji we W. prowadziła śledztwo, które zostało umorzone wobec śmierci sprawcy przestępstwa.

(dowód: postanowienie o umorzeniu śledztwa k. 20-21)

W sierpniu 2005 roku matka zmarłego P. B. (1), H. B., wniosła przeciwko Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. pozew o zapłatę odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej. Prawomocnym wyrokiem z 20 czerwca 2007 roku, wydanym w sprawie o sygn. I C 172/05 Sąd Rejonowy w O., Wydział I Cywilny, utrzymał w mocy wyrok zaoczny tegoż Sądu z 26 września 2005 r. w części dotyczącej zasądzenia na rzecz powódki kwoty 40.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej.

(dowód: akta Sądu Rejonowego w O. w sprawie I C 172/05 – wyrok zaoczny z 26.09.2005r. k.80, wyrok końcowy z 20.06.2007 r. k. 152)

Pismem z 27 marca 2012 roku pełnomocnik powodów dokonał zgłoszenia szkody oraz skierował do pozwanego żądanie zapłaty na rzecz każdego z powodów kwot po 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci zerwania więzów rodzinnych z synem i bratem P. B. (1), na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 §1 k.c.

(dowód: pismo pełnomocnika powodów z 27.03.2012 r. k.23-26)

Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, pozwany zakład ubezpieczeń w piśmie z dnia 14 czerwca 2012 roku odmówił uznania roszczeń powodów z tytułu zadośćuczynienia, wskazując iż z uwagi na datę przedmiotowego wypadku, brak jest podstawy prawnej do przyznania powodom zgłoszonych roszczeń.

(dowód: pismo pozwanego z 14.06.2012 r. k. 28-29)

Pismem z 31 lipca 2012 roku pełnomocnik powodów zgłosił pozwanemu roszczenie o zapłatę na rzecz każdego z powodów odszkodowania w kwocie po 40.000 zł za znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej wskutek śmierci P. B. (1).

Pozwany jednak w piśmie z 06 września 2012 roku poinformował powodów, iż nie ma podstaw do uwzględnienia ich roszczeń odszkodowawczych, albowiem powodowie nie wykazali, by doszło do znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej w związku z przedmiotowym zdarzeniem komunikacyjnym.

(dowód: pismo pełnomocnika powodów z 31.07.2012 r. k. 31-35, 115-119, pismo pozwanego z 09.06.2012 r. k. 36-37, 38, pismo pełnomocnika powodów z 06.09.2012 r. k. 39-40, pismo z 23.09.2012 r. k. 45)

W dacie wypadku P. B. (1) miał ukończone 20 lat. Był kawalerem, zamieszkującym wraz z rodzicami i siostrą. Miał ukończoną szkołę zawodową o kierunku mechanik samochodowy i kontynuował naukę w Centrum (...) dla Dorosłych. W przyszłości P. B. (1) planował ukończenie studiów oraz chciał otworzyć własny warsztat samochodowy. Przed wypadkiem P. B. (1) zarejestrowany był w Urzędzie Pracy jako bezrobotny. Podejmował jednak różnego rodzaju prace dorywcze m in. jako spawacz i murarz. Uzyskiwane z tych prac wynagrodzenie P. B. (1) przeznaczał na swoje utrzymanie oraz na utrzymanie domu. Oprócz pomocy finansowej, P. B. (1) pomagał swoim rodzicom w codziennych pracach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego oraz w pracach domowych.

(dowód: raport z postępowania wyjaśniającego z 05.09.2012 r. k. 42-44, świadectwo ukończenia szkoły zasadniczej k. 71, zaświadczenie Nr (...)-(...) z 05.07.2012 r. k. 72, decyzja z 15.10.2002 r. k. 73, zeznania świadka zeznania świadka H. B. e-protokół rozprawy z 14.05.2013r. od 00:05:10 do 00:24:00, zeznania świadka J. Ł. e-protokół rozprawy z 14.05.2013 r. od 00:25:00 do 00:30:22, zeznania świadka Z. W. e-protokół rozprawy z 14.05.2013 r. od 00:34:45 do 00:44:02, przesłuchanie powódki M. S. e-protokół rozprawy z 29.08.2013 r. od 00:01:48 do 00:21:35, od 00:38:55 do 00:40:57, przesłuchanie powoda J. B. e-protokół rozprawy z 29.08.2012 r. od 00:22:28 do 00:38:55)

P. B. (1) miał bardzo dobry kontakt ze swoją rodziną. Szczególnie bliskie relacje łączyły go z młodszą siostrą – M. S.. Powódka traktowała brata jako podporę, chodziła z bratem przez wiele lat do tej samej szkoły, znała jego przyjaciół i znajomych. Powódka i jej brat spędzali ze sobą dużo wspólnego czasu. P. B. (1) pomagał siostrze w trudnych sytuacjach, wysłuchiwał jej problemów i udzielał rad. Po wypadku powódka M. S. przez długi okres czasu nie mogła pogodzić się ze śmiercią brata, była zrozpaczona i przygnębiona. Po utracie brata powódka zaczęła pisać wiersze, w których wyrażała swój żal związany ze śmiercią tak bliskiej dla niej osoby. Powódka M. S. obecnie mieszka razem ze swoim pięcioletnim synem u rodziców. Wyszła za mąż, jednakże jej pożycie z mężem nie układa się. Powódka obecnie nie pracuje, zajmuje się wychowaniem syna. Utrzymuje się z alimentów otrzymywanych od ojca dziecka w kwocie średnio 600 zł miesięcznie. Po śmierci brata powódka zażywała ziołowe leki na uspokojenie.

(dowód: wydruki wierszy pisanych przez powódkę k. 46-69, zeznania świadka H. B. e-protokół rozprawy z 14.05.2013r. od 00:05:10 do 00:24:00, przesłuchanie powódki M. S. e-protokół rozprawy z 29.08.2013 r. od 00:01:48 do 00:21:35, od 00:38:55 do 00:40:57, przesłuchanie powoda J. B. e-protokół rozprawy z 29.08.2012 r. od 00:22:28 do 00:38:55)

Powód J. B. od 1987 roku przebywa na rencie z tytułu niezdolności do pracy, która obecnie wynosi około 720 zł. Powód od wielu lat choruje na epilepsję. Żona powoda nie pracuje zawodowo, zajmując się niewielkim gospodarstwem rolnym. Przed wypadkiem powód korzystał z pomocy syna w codziennych pracach. Syn był również jego dumą i był dla niego wsparciem psychicznym. Mimo młodego wieku P. B. (1) był osobą dojrzałą, na którą można było liczyć. Wskutek śmierci syna, powód stracił siły życiowe i energię do pracy, stał się osobą zamkniętą w sobie oraz nerwową. Powód po śmierci syna leczył się w (...). Powód w dalszym ciągu ma poczucie krzywdy związanej ze śmiercią syna, reaguje emocjonalnie na rozmowy o swoim synu, nie może się pogodzić z jego utratą.

(dowód: zaświadczenie z (...) k. 70, zaświadczenie z 03.07.2012 r. k. 75, potwierdzenie wypłaty k. 76, wypis z orzeczenia komisji lekarskiej k. 77, wypis z orzeczenia lekarza orzecznika ZUS k. 78, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 79, zeznania świadka zeznania świadka H. B. e-protokół rozprawy z 14.05.2013r. od 00:05:10 do 00:24:00, zeznania świadka J. Ł. e-protokół rozprawy z 14.05.2013 r. od 00:25:00 do 00:30:22, przesłuchanie powódki M. S. e-protokół rozprawy z 29.08.2013 r. od 00:01:48 do 00:21:35, od 00:38:55 do 00:40:57, przesłuchanie powoda J. B. e-protokół rozprawy z 29.08.2012 r. od 00:22:28 do 00:38:55)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powodowie J. B. i M. S. domagali się zasądzenia od pozwanego zakładu ubezpieczeń następujących kwot:

- po 70.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 04.05.2012 r. do dnia zapłaty - tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wywołaną naruszeniem dóbr osobistych w związku ze śmiercią P. B. (1), będącego synem powoda i bratem powódki oraz

- po 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 11.07.2012 r. do dnia zapłaty - tytułem stosownego odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powodów w związku ze śmiercią P. B. (1).

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o dowody z przedłożonych przez strony dokumentów, a także na podstawie zeznań świadków H. B., J. Ł., Z. W. oraz z przesłuchania powodów. Zeznania ww. osób Sąd w całości uznał za wiarygodne, albowiem były one spójne, logiczne i pokrywały się ze sobą.

Ogólną podstawę odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę statuują art. 822 i następne k.c. oraz przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152, z późn. zmianami). W myśl art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Art. 34 ust. 1 powołanej wyżej ustawy z dnia 22 maja 2003 r. stanowi natomiast, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia, przy czym zgodnie z art. 36 ust. 1 zd. 1 odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Jak wynika z art. 822 § 4 k.c., uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

W ocenie Sądu błędnym było stanowisko pozwanego, iż skoro ustawodawca zdecydował o potrzebie wprowadzenia do Kodeksu cywilnego nowej regulacji prawnej, tj. art. 446 § 4 k.c., wnioskować należy, iż brak było podstaw prawnych do zasądzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej w stanie prawnym, obowiązującym przed 3 sierpnia 2008 r., tj. przed datą wejścia w życie powołanego przepisu. Stanowisko to nie znajduje uzasadnienia zarówno w obowiązujących przepisach prawa, jak i w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Wskazać należy, że art. 446 § 4 k.c. stanowi, iż Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Regulacja ta została wprowadzona ustawą z dnia 30 maja 2008 r. - o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), która weszła w życie 3 sierpnia 2008 roku. Ustawa ta nie zawiera wprawdzie unormowań intertemporalnych dotyczących przytoczonego przepisu, jednakże przyjęć należy, iż zgodnie z zasadą nie działania prawa wstecz, odnosi się ona do jedynie zdarzeń i skutków prawnych, jakie zaistniały po jej wejściu w życie.

Nie oznacza to jednak, iż w stanie prawnym, obowiązującym przed dniem wejścia w życie cytowanego przepisu, brak było podstaw prawnych do dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdy doznane w związku ze śmiercią osoby bliskiej.

Podstawą taką niewątpliwie może stanowić art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Stosownie bowiem do art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (...).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęta została koncepcja, że więź emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym, stąd doznany na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek polega nie tylko na osłabieniu aktywności prowadzącej do pogorszenia sytuacji życiowej, lecz jest także następstwem naruszenia dobra osobistego, jakim jest

relacja między zmarłym a osobą zainteresowaną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 r., I CSK 149/09 niepubl.).

W uchwale z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 (dotąd niepubl.) Sąd Najwyższy, analizując skutki dodania § 4 do art. 446 k.c. wskazał, że przepis ten wzmacnia pozycję najbliższego członka rodziny, jednak nie wyklucza stosowania także art. 448 k.c., przy czym na podstawie art. 448 k.c. zadośćuczynienie pieniężne przysługuje najbliższemu członkowi rodziny za doznaną krzywdę także wtedy, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Podkreślić wszakże należy, że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa, zaś więź rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi zatem dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c., co oznacza, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Odnosnie roszczenia o zasądzenie odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wskazać należy, iż jego podstawę prawną stanowi art. 446 § 3 k.c., który stanowi, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli skutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. W orzecznictwie podkreśla się, że regulacja zawarta w art. 446§3 k.c. ma umożliwić naprawienie szkód majątkowych, aczkolwiek niekiedy trudnych do uchwycenia i wymierzenia. Określając wysokość odszkodowania przyznanego najbliższemu członkowi rodziny osoby zmarłej z powodu wypadku zawnionego przez inną osobę, jeżeli skutek śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej, sąd jest obowiązany wziąć pod uwagę różnicę między stanem, w jakim znaleźli się członkowie rodziny zmarłego po jego śmierci, a przewidywanym stanem materialnym, gdyby zmarły żył. Pogorszenie sytuacji życiowej polega nie tylko na pogorszeniu obecnej sytuacji materialnej, ale także na utracie rzeczywistej możliwości uzyskania stabilnych warunków życiowych oraz ich realnego polepszenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 28.02.2013 r., I ACa 20/13, LEX nr 1294773).

Przesądżając zatem samą zasadę odpowiedzialności strony pozwanej, należało przejść do oceny wysokości zgłoszonych w pozwie roszczeń.

W tym względzie Sąd miał na uwadze, iż zasadniczym kryterium decydującym o wysokości należnego zadośćuczynienia stanowi przede wszystkim rozmiar (zakres) doznanej przez pokrzywdzonego krzywdy, a niewymierny charakter takiej krzywdy sprawia, że ocena w tej mierze winna być dokonywana na podstawie całokształtu okoliczności sprawy. Podkreślić przy tym należy, że zasadą jest, iż przyznane zadośćuczynienie powinno przedstawiać realną wartość dla pokrzywdzonego, powinno służyć nie tylko wyrównaniu krzywdy, jaką niewątpliwie jest tak gwałtowne zerwanie więzi pomiędzy dzieckiem a rodzicami, ale także powinno umożliwić powrót do normalnego życia.

Jak chodzi o powoda J. B. Sąd uznał, że zasadnym będzie zasądzenie na jego rzecz kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 30.000 zł tytułem odszkodowania wobec znacznego pogorszenia się jego sytuacji życiowej.

Odnosnie roszczenia o zasądzenie zadośćuczynienia wskazać należy, że jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym m.in. z zeznań świadków J. Ł. i H. B. oraz z przesłuchania powodów, niewątpliwie między powodem a jego zmarłym synem panowały dobre relacje, stanowili oni szczęśliwą, pełną rodzinę, wspierającą się nawzajem. Syn powoda był osobą bardzo uczynną, pomagał ojcu, powód był z niego dumny, cieszył się z ukończenia szkoły przez syna. Po wypadku powód mocno przeżył śmierć syna, korzystał z pomocy psychiatry, stał się nerwowy, porywczy, zdarzało mu się również nadużywać alkoholu. Przesłuchani w sprawie świadkowie podkreślali, że od czasu śmierci syna powód jest przygnębiony i zamknięty w sobie.

W ocenie Sądu, kierując się zasadami doświadczenia życiowego można stwierdzić, że dla powoda utrata syna była wielkim ciosem, wywołała u niego poczucie krzywdy i osamotnienia, które mimo upływającego czasu, nie mija. Mając na względzie powyższe Sąd uznał iż odpowiednią sumą zadośćuczynienia dla powoda będzie kwota 50.000 zł. Kwota

ta jest adekwatna do rozmiaru doznanej przez powoda krzywdy i nie jest przy tym kwotą wygórowaną, w orzecznictwie podkreśla się bowiem, że zadośćuczynienie nie ma na celu wzbogacenia się poszkodowanego, dlatego ustalając je należy kierować się pewnymi kryteriami, tj. długotrwałość okresu cierpienia, intensywność negatywnych przeżyć i ich skutki w dalszym funkcjonowaniu poszkodowanego.

Jednocześnie Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 30.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się jego sytuacji życiowej. Sąd miał na uwadze, że szkoda o której mowa w art. 446§3 k.c. choć ma charakter majątkowy, nie jest tak policzalna, jak ma to miejsce w przypadku utraty lub uszkodzenia konkretnego składnika majątkowego i przy jej określeniu nie sposób abstrahować od przekładających się na aktywność życiową i szanse powodzenia na przyszłość czynników subiektywnych związanych z traumą spowodowaną śmiercią osoby najbliższej.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego syn powoda był dla niego dużym wsparciem, tym bardziej że powód od wielu lat choruje na epilepsję, przez co potrzebuje opieki oraz pomocy przy codziennych czynnościach. Zauważyć trzeba, że P. B. (1) wspierał swoją rodzinę, pomagał w pracach przy gospodarstwie, w pracach porządkowych wokół domu, dokładał się do rodzinnego budżetu. P. B. (1) swoimi osobistymi staraniami, zwłaszcza opieką nad rodzicami, wykonywaniem podstawowych obowiązków domowych zapewniał im poczucie bezpieczeństwa oraz stabilności.

W chwili śmierci P. B. (1) był 20-letnim mężczyzną, miał ukończoną szkołę zawodową w zawodzie mechanika oraz kształcił się w liceum zaocznym. W przyszłości chciał otworzyć warsztat samochodowy. Mimo młodego wieku i braku doświadczenia, syn powoda podejmował zatrudnienie, wykonywał prace dorywcze i dzielił się z rodziną dochodami z tych prac. Zauważyć należy, że w dacie śmierci P. B. (1) jego matka była osobą bezrobotną, ojciec był na rencie (700 zł), natomiast siostra, mając wówczas ukończone 18 lat, kontynuowała naukę w szkole średniej. Patrząc na relacje jakie panowały w rodzinie zmarłego oraz mając na względzie dotychczasowe zachowanie P. B. (1), zdaniem Sądu można przyjąć, że P. B. (1) w dalszym ciągu pomagałby swoim rodzicom i siostrze.

W ocenie Sądu, wskutek śmierci syna, powód poniósł przede wszystkim stratę w aspekcie osobistej opieki i pomocy, którą mógłby uzyskać od dziecka w sytuacjach uzasadniających jej udzielenie, spowodowanych wiekiem i stanem zdrowia. Z tych względów Sąd w całości uwzględnił żądanie powoda w zakresie zasądzenia odszkodowania w kwocie 30.000 zł z tytułu znacznego pogorszenia się jego sytuacji życiowej.

W odniesieniu natomiast do powódki M. S. Sąd zasądził na jej rzecz od pozwanego kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 15.000 zł tytułem odszkodowania. Sąd miał na uwadze szczególną relację jaka łączyła powódkę z bratem. Z relacji świadków oraz samej powódki wynikało bowiem, że spędzała ona z bratem bardzo dużo czasu, ich więź była niezwykle silna; powódka zwracała się bratu ze swoich problemów, zawsze mogła liczyć na jego wsparcie i radę. Należy zauważyć, że powódka była młodsza od brata zaledwie o piętnaście miesięcy, chodziła do tej samej co on szkoły podstawowej, miała z bratem wspólnych znajomych. O głębokim przeżywaniu przez powódkę śmierci brata świadczą dołączone do pozwu wiersze, w których pisała o pustce jaka powstała po utracie taki bliskiej osoby. Mając na względzie wskazane okoliczności zdaniem Sądu należało uznać, iż powódka bardzo przeżyła śmierć swojego starszego brata, który był dla niej wyjątkową osobą. Z przesłuchania świadków oraz powódki wynika, że nadal odczuwa ona głęboki żal i pustkę z powodu śmierci brata oraz czuje się pokrzywdzona przez los, pomimo, że od czasu wypadku minęło wiele lat. Powódka żałuje, że P. B. (1) nie doczekał narodzin jej syna oraz nie może towarzyszyć jej w innych ważnych dla niej chwilach.

Mając zatem na uwadze długotrwałość oraz intensywność ujemnych przeżyć psychicznych powódki, związanych z utratą bliskiej osoby, Sąd zasądził na jej rzecz zadośćuczynienie w kwocie 50.000 zł.

Odnośnie natomiast roszczenia o zasądzenie odpowiedniej sumy tytułem odszkodowania Sąd miał na względzie okoliczność, że sytuacja powódki nie ulegała takiej zmianie po śmierci brata, jak to miało miejsce w przypadku powoda. Podkreślić należy, że powódka jest osobą młodą, w chwili wypadku kontynuowała naukę, będąc jeszcze na utrzymaniu rodziców. Obecnie powódka również mieszka z rodzicami. M. S. aktualnie nie pracuje, utrzymując się z alimentów, jakie uzyskuje na dziecko w kwocie 600 zł. Przy ocenie należnej powódce kwoty odszkodowania Sąd miał również na

uwadze fakt, że zmarły brat powódki najprawdopodobniej w głównej mierze pomagałby swoim rodzicom, jako osobom starszym, schorowanym, potrzebującym pomocy. Powódka jest natomiast osobą młodą, mającą zdolność do pracy, a zatem ma możliwości zarobkowania. Z tych względów Sąd przyznał M. S. tytułem stosownego odszkodowania kwotę 15.000 zł, oddalając dalej idące żądanie.

Reasumując powyższe, Sąd zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. B. kwotę 80.000 zł, w tym kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 04 maja 2012 roku do dnia zapłaty, oraz 30.000 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 lipca 2012 roku do dnia zapłaty (pkt I sentencji wyroku).

W punkcie II. sentencji wyroku Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki M. S. kwotę 65.000 zł, w tym 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz odsetkami ustawowymi od dnia 04 maja 2012 roku do dnia zapłaty oraz 15.000 zł tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 01 września 2012 roku do dnia zapłaty.

Roszenie o zasądzenie odsetek od zasądzonych kwot zadośćuczynienia i odszkodowania znajduje podstawę w treści art. 481 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Stosownie do art. 817 k.c. oraz art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym oraz Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Żądanie wypłaty zadośćuczynienia na rzecz powodów zostało skierowane do pozwanego w dniu 27 marca 2012 roku, a zatem uwzględniając czas niezbędny na doręczenie przesyłki należało przyjąć, że pozwany otrzymał zgłoszenie szkody najpóźniej w dniu 31 marca 2012 roku, a zatem pozwany winien był dokonać wypłaty należnych świadczeń w terminie 30 dni od wskazanej daty. W konsekwencji, Sąd zasądził od przyznanego kwot zadośćuczynienia odsetki ustawowe od dnia 04 maja 2012 roku do dnia zapłaty. Żądanie zapłaty odszkodowania zostało zgłoszone przez pełnomocnika powodów w dniu 06.06.2012 r. – odnośnie powoda J. B. oraz w dniu 28.07.2012 r. – odnośnie powódki M. S.. Uwzględniając niezbędny czas na doręczenie korespondencji, pozwana mogła najpóźniej otrzymać powyższe zgłoszenia odpowiednio w dniach 11.06.2012 r. oraz 02.08.2012r., a zatem winna była w terminie 30 dni od wskazanych dat dokonać zapłaty.

Dalej idące powództwo podlegało oddaleniu (punkt III. sentencji wyroku).

Orzeczenie o kosztach procesu zapadło z uwzględnieniem treści art. 100 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W niniejszej sprawie, żądanie powoda J. B. zostało uwzględnione w 80%, natomiast powódki M. S. w 65% i w takich proporcjach rozdzielono w punkcie IV. i V. sentencji wyroku koszty procesu obejmujące koszty zastępstwa procesowego, ustalone stosownie do § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zmianami).

W punkcie VI. wyroku Sąd, stosownie do wyniku sprawy, obciążył pozwanego brakującymi kosztami sądowymi, na które składała się przypadająca na pozwanego część opłaty sądowej od pozwu w kwocie 7250 zł.

W pozostałym zakresie, brakującymi kosztami sądowymi, które zgodnie z wynikiem sporu przypadająby na powodów, obciążono Skarb Państwa (pkt VII wyroku).

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.

zarządzenie:

1. odnotować;

2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego;
3. kalendarz 14 dni.